

fulminerede i det Udtryk, at han mente, at vi muligens her kunde tro, at den Uttning, den høitærede Finantsminister en Gang har brugt, at der laa „dovne“ Millioner i Statskassen, var enslydigt med, at disse Millioner laa i Lønder eller Fjerdinge paa Loftet. Denne Forudsætning om, at en saadan Anskuelse kunde være til Stede her i Thinget, er virkelig for naiv. I det Hele forekommer det mig, at det ærede Medlem forudsatte, at vi trænge mere, end jeg tror, vi gjøre, til at høre Nationaløkonomiens Afc. Det ærede Medlem var i det Hele mod den her foreslaaede Anvendelse af Statens Penge, og det af forskellige Grunde, hvoriblandt der navnlig var een, som jeg skal dvæle lidt nærmere ved. Han mente nemlig, at under de nuværende krigeriske Forhold i Europa var det uheldigt at binde vore lettest disponible Kapitaler paa den Maade, her foreslaas; men jeg tror virkelig, at det ærede Medlem her gik ud fra en meget fjænt liggende Betragtning. Den høitærede Udenrigsminister har jo her i Thinget til vor Glæde forskiftet os om, at vi under de nuværende Forhold, saa vidt det var at forudsige, kunde blive helt udenfor enhver Strid i Europa, og det baader os virkelig ogsaa bedst. Derksom vi vare en krigsførende Nation, en Nation, der burde blande sig i europæiske Stridigheder og kunde vente hurtigt at komme med, saa kunde vi have gjort, hvad det ærede Medlem forudsatte, at vi troede, var sket, nemlig have nedlagt vore Penge i Lønder og Fjerdinge. Saaledes bærer man sig ad i Tydskland. Der ligge Pengene i Potsdam i det saakaldte „Gisjerne Fond“, nemlig en Del af de franske Milliarder, og de ligge der netop for at kunne bruges i Krigstid. Det er Konsekvensen; naar man vil blande sig i Krigsforhold, bør man endogsaa i Lønder og Fjerdinge have disponible Kapitaler liggende renteløst hen i Guld og Sølv. Det er jo imidlertid ikke vor Opgave at blande os i Krigsforhold; men selv om vi binde 5—10 Millioner Kr. paa den Maade, her foreslaas, have vi dog virkelig ikke bundet dem saaledes fast, at vi ikke, dersom vi fik Behov for dem, isald en Mobiliseren skulde blive nødvendig, kunde lade dem fri igjen. Jeg tror derfor virkelig ikke, at dette Hensyn til en krigerisk Eventualitet bør afholde os fra i albeles fredelig Hensigt at anvende de Penge, vi nu have liggende i Statskassen. — Jeg tror, at Lovforslagets § 2 helst bør udgaa. Hvis man kommer til det Resultat at overlade Finantsministeren at sammensætte Laanekommissionen, som han vil, hvilket vistnok er det vigtigste, vil den første Del af § 2 være overflødig; og hvad den anden Del angaar, nemlig den, som bestemmer, hvorledes de fornødne Omkostninger ved Kommissionen skulde afholdes, tror jeg, at man ganske rolig kan lade dette Spørgsmaal gaa ud her. Der er en simpel Maade, hvorpaa man kunde lade disse Omkostninger afholde, nemlig derved, at de bæres af Laantagerne; det er jo

Skik og Brug i alle Kreditforeninger og vil ikke forbyde Laanene i nogen væsentlig Grad. Med Hensyn til Tidspunktet for Tilbagebetalingen af Udlaanene skulde jeg netop med den Opfattelse, jeg har af den nuværende Krise, være tilbøjelig til at forlænge Tidsfristen, i Stedet for at den høitærede Finantsminister ønskede den forkortet. Imidlertid have min ærede Medforslagsstiller og jeg ikke villet stille noget positivt Forslag i den Retning; men skulde der til 3die Behandling fremkomme Forslag, som gik ud paa, f. Ex. saaledes som det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds antydede, at Afbetalingen først skulde begynde ved Udløbet af den i Lovforslaget fastsatte Tidsfrist, altsaa om 2½ Aar, skal jeg for mit Vedkommende være meget villig til at stemme derfor.

Schroll: Under Forudsætning af, at Vædringsforslaget under Nr. 7, vedrørende Lovens Titel, og Vædringsforslaget under Nr. 1 skulde blive vedtagne, har det oprindelige Lovforslag ganske vist tabt en stor Del af sin ensidige Karakter, men ganske fjernes denne dog ikke, før denne Sætning gaar ud af § 1: „saaledes, at mindst Halvdelen af det Anvendte udlaanes til Sparekasser“, saa at altsaa § 1 kommer til at lyde saaledes: „Finantsministeren bemyndiges til at anvende indtil 10 Millioner Kr. af Statskassens Midler til Rettelse af Omsætningsforholdene, Alt mod betryggende Sikkerhed“. Det andet Punktum hørte jeg nu mulig kunde blive forandret til 3die Behandling. Da de meget ærede Forslagsstillere nu have strøget deres to Folkethingsmænd og to Landsthingsmænd af Laanebestyrelsen, og altsaa overladt det til en Laanebestyrelse under Finantsministerens Ansvar at udlaane disse Kapitaler, maa det ogsaa i mine Tanker overlades til den at fordele Bøbet, haad enten det nu er til Landbrug, Handel eller Fabrikvirksomhed, til Laanekasser, mindre Industrivirksomde osv. Men et andet og meget vigtigt Spørgsmaal er det, om det er statsøkonomisk rigtigt, at Finantserne optræde som Laangiver. Erfaringen taler paa det Bestemteste derimod. Da der i 1815 blev indført Balance mellem Statens Indtægter og Udgifter ved Udskrivning af nye Skatter, gif disse Skatter rigtigt ind i de første Aaringer, thi det var frugtbar Aar, Landmandens Produkter bleve betalte med enorme Priser, og Følgen deraf var en ualmindelig Stigen i Landeieendommenes Pris. Man hørte ogsaa den Gang: Penge have ingen reel Værdi, Jord er det ene Sikke, det Stabile; men i 1818 vendte Begivenhederne sig. Allerede i 1819 hørte man stærke Annodninger om Laan, den Gang ogsaa fra Sjælland; thi i Sjælland findes det meste Allodialgods, den meste Selveieendom. Eiendomsbesidderne kunde ikke forrente den Kjøbesum, de havde givet, og saa tryglede de om Hjælp af Statskassen; det var ikke Finantserne,